

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Кж-08-000 223
Бања Лука, 2.3.2009. године

У ИМЕ НАРОДА !

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија мр Вељка Икановића, као председника вијећа, Слободана Милашиновића, Горане Микеш, Војислава Димитријевића и Реџиба Бегвића, као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптуженог М.М., због кривичног дјела убиства из члана 36. став 1. Кривичног закона Републике Српске – посебни дио, одлучујући поводом жалби Окружног тужиоца Бања Лука и браниоца оптуженог М.Б., адвоката из Б.Л., изјављених против пресуде Окружног суда у Бања Луци број К-16/03 од 27.10.2008. године, у нејавној сједници одржаној дана 2.3.2009. године, донио је

П Р Е С У Д У

Одбијају се, као неосноване, жалбе Окружног тужиоца у Бањој Луци и браниоца оптуженог М.М. и пресуда Окружног суда у Бањој Луци број К-16/03 од 27.10.2008. године, потврђује.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци број К-16/03 од 27.10.2008. године оптужени М.М. је оглашен кривим за кривично дјело убиства из члана 36. став 1. Кривичног закона Републике Српске – посебни дио (у даљем тексту: КЗ РС – посебни дио), и за то дјело осуђен на казну затвора у трајању од 6 (шест) година, у коју казну му је урачунато вријеме проведено у притвору почев од 01.04.2008. године па надаље. На основу члана 98. став 1. Закона о кривичном поступку (у даљем тексту: ЗКП) оптужени је обавезан да плати трошкове кривичног поступка у износу од 300,00 КМ и паушала у износу од 250,00 КМ, а породица оштећеног М.М.1 је са имовинско-правним захтјевом упућена на парнични поступак.

Против те пресуде жалбу су благовремено изјавили Окружни тужилац у Бања Луци и бранилац оптуженог, адвокат М.Б. из Б.Л.. Жалбом Окружног јавног тужиоца првостепена пресуда се побија због одлуке о казни те се предлаже да се те пресуда преиначи на казну затвора у дужем трајању.

Жалбом једног од бранилаца оптуженог, М.Б., првостепена пресуда се побија због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 364. став 1. тачка 11. ЗКП, повреде Кривичног закона из члана 365. став 1. тачка 4. ЗКП,

погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о казни. Приједлог ове жалбе је да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење или да се та пресуда преиначи и оптуженог огласи кривим за кривично дјело убиства на мах из члана 37. Кривичног закона Републике Српске или да се оптуженом изрекне блажа казна од законом прописане.

Одговори на жалбе нису поднесени.

Републички тужилац је писменим поднеском од 20.01.2009. године предложио да се жалба Окружног тужиоца уважи, а жалба браниоца оптуженог одбије као неоснована.

Овај суд је испитао првостепену пресуду у оном дијелу који се жалбом побија, али и по службеној дужности у смислу члана 376. став 1. ЗКП, па је одлучио као у изреци из следећих разлога :

Према утврђењу побијане пресуде оптужени је критичног догађаја у селу Д., општина М.Г., у намјери да се освети општећеном М.М.1, са удаљености од око 7 метара, из пушкомитраљеза М-72, калибра 7,62 мм, испалио један рафал у правцу груди и врата општећеног, нанијевши му повреде у виду прострела грудног коша и врата, услед којих је наступила смрт општећеног. Такве радње оптуженог су правно оцијењене као кривично дјело убиства из члана 36. став 1. Кривичног законика Републике Српске – посебни дио.

Жалба браниоца оптуженог не доводи у питање правилност утврђења чињеница које манифестују радњу извршења наведеног кривичног дјела, међутим, истичући постојање околности које дјелу дају привилегован облик убиства, замјера побијаној пресуди да није правилно утврдила чињенице од значаја за правну оцјену дјела што је довело и до погрешне интерпретације одбране оптуженог и погрешне примјене кривичног закона при правној квалификацији радњи оптуженог. У изостанку образложења у погледу чињеница које структуришу привилеговани облик убиства, жалба види битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 364. став 1. тачка 11. ЗКП.

Тако жалба развија тезу да је оптужени дјело починио у стању јаке раздражености у које је запао након што му је и отац саопштио да му је мајка претучена и да је готова, те на таквој поставци гради становиште да су у описаним радњама оптуженог садржана битна обиљежја кривичног дјела убиства на мах из члана 37. КЗ РС – посебни дио. При томе се посебно апострофира одбрану оптуженог, у којој оптужени наводи да је од сазнања да је са мајком готово па до момента лишења живота општећеног протекло свега неколико минута, исказе свједока М.Р. и Д.С., који су свједочили о понашању и стању оптуженог критичне догађаја, те налаз и мишљење вјештака др С.С., специјалисте неуропсихијатрије према коме је сазнање пред породичном кућом да му је мајка готова код оптуженог интензивирало већ постојеће акутно стање афекта гњева што је имало за посљедицу сужење његове свијести и његово импулсивно нагонско реаговање. Наглашавајући тежак карактер сазнања о понашању општећеног и судбини мајке с аспекта субјективног осјећања

оптуженог и по објективним мјерилима, жалба тврди да је оваквим сазнањем оптужени доведен у стање јаке раздражености и у таквом стању почино дјело.

Изнијети аргументи жалбе на којима заснива тврдњу о недостацима пресуде у виду битне повреде одредаба кривичног поступка апсолутног карактера, повреде Кривичног закона и погрешне и неправилне чињеничне основе, по оцјени овог суда, не могу довести до питање правилност чињеничног утврђења те пресуде од значаја за правну оцјену радњи оптуженог, нити валидност датих разлога за чињеничне и правне закључке у образложењу пресуде.

Тврдње жалбе браниоца оптуженог да је побијана пресуда остварила разноврсне форме битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 364. став 1. тачка 11. ЗКП, по оцјени овог суда нису основане. Приговара се да је интерпретација одбрана оптуженог, коју врши побијана пресуда, погрешна и нетачна, да побијана пресуда у цијелости и безрезервно прихвата налаз и мишљење вјештака др С.С., према чијем мишљењу произилази да је оптужени *tempore criminis* био у стању јаке раздражености, али и поред тога ово дјело не квалификује као кривично дјело убиства на мах.

Та повреда није учињена јер је побијана пресуда коректно интерпретирала одбрану оптуженог, дала разлоге о свим одлучним чињеницама и правилно оцијенила исказа саслушаних свједока и вјештака, појединачно и у вези са осталим доказима, управо на начин како то прописују одредбе члана 347. и члана 357. став 7. ЗКП и дала правилну оцјену тих доказа, због чега се супротне тврдње жалбе браниоца не могу прихватити. Пресуда је, оцјењујући исказе саслушаних свједока, извела правилан закључак да је оптужени критичног догађаја, са удаљености од око 7 метара, из пушкомитраљеза М-72, калибра 7,62 мм, испалио један рафал у правцу оштећеног М.М.1, од којих је одмах наступила смрт, што не спори ни жалба браниоца. Не стоји ни приговор жалбе да је интерпретација одбране оптуженог у битном сегменту за правну квалификацију радњи оптуженог, коју врши побијана пресуда, погрешна и нетачна, односно да се у исказ, односно одбрану оптуженог, додаје нешто што он није рекао. Ово из разлога што побијана пресуда на страни 2. и 3., правилно интерпретира одбрану оптуженог дату на главном претресу дана 28.8.2008. године, па и онај дио који је по жалби споран, јер се у том записнику на страни 3. пасус 3. дословно наводи да је оптужен, на питање председника вијећа, изјавио: А и моја сестра, а и касније отац ми је рекао да је ошт. М. претукао моју мајку и да је хтио да туче мога оца. Ја нисам никога питао због чега је оштећени М. тукао моју мајку“. Слиједом изложеног нема противрјечности између онога што се наводи у разлогима побијане пресуде о садржини записника о исказу оптуженог датог у поступку, слиједом чега и самог записника, па стога ни битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 364. став 1. тачка 11. ЗКП, како то погрешно закључује жалба браниоца оптуженог.

На основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања и доказа изведених на главном претресу пред првостепеним судом утврђене су све чињенице од одлучног значаја за постојање кривичног дјела и кривичне одговорности оптуженог, па нема мјеста ни жалбеном приговору да је чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено. Аргументима жалбе

браниоца оптуженог није доведена у питање правилност чињеничних утврђења побијане пресуде, а изнијете жалбене тврдње о недостатцима чињеничне основе, по мишљењу овог суда, немају упоришта у садржају проведених доказа на главном претресу нити се као основани могу прихватити приговори жалбе о мањкавости датих разлога у образложењу пресуде за одлучне чињенице. Ово из разлога што докази проведени на главном претресу представљају поуздан основ за закључак првостепене пресуде да је оптужени М.М. извршио кривично дјело, за које је оглашен кривим том пресудом, предузимањем радњи описаних у изреци пресуде. За такав закључак побијана пресуда је дала увјерљиве разлоге, уз садржајну анализу проведених доказа, које разлоге, као мјеродавно образложење, прихвата и овај суд.

Када је ријеч о жалбеном основу повреде Кривичног закона, односно залагању и ставу жалбе браниоца оптуженог да се радња извршења у односу на nanoшење смртоносних повреда оштећеном квалификује по члану 37. КЗ РС – посебни дио (убиство на мах), овај суд налази да аргументација која се износи у жалби није прихватљива. Наиме, за постојање кривичног дјела убиства на мах поред обиљежја кривичног дјела убиства са умишљајем потребно је да се остваре и други конститутивни елементи који се огледају у томе да је убиству претходио напад или тешко вријеђање од стране убијеног, а који нису скривљени од извршиоца дјела и да су напад или тешко вријеђање проузроковали јаку раздраженост извршиоца дјела услед које је он без критичког расуђивања у тренутку одлучио да изврши убиство. При томе није одлучно ко је био објекат напада или тешке увреде, могао је бити сам извршилац, какав његов сродник или друга особа, потребно је да су напад или тешко вријеђање извршиоца убиства оправдано довели у јаку раздраженост. Дакле, кривично дјело убиства на мах врши учинилац који лишава живота другог у стању јаке раздражености у које је доведен без своје кривице нападом или тешким вријеђањем од стране убијеног и по овим елементима се кривично дјело убиства на мах разликује од кривичног дјела убиства и представља његов привилеговани облик. Од правилног утврђења чињеничне подлоге свих пет диферентних појмова кривичног дјела убиства на мах који су законом одређени и који се изражавају кроз синтагме „напад“, „тешко вријеђање“ (од стране убијеног), „на мах“, „без кривице“ (учиниоца) и „јака раздраженост“ зависи и оцјена суда да ли се ради о кривичном дјелу убиства на мах. По овим принципима првостепени суд је анализирао карактер понашања и радњи оптуженог, прихватајући налаз и мишљење вјештака неуропсихијатра да се оптужени у вријеме извршења кривичног дјела налазио у стању привремене психичке поремећености условљеном интензивним, афективним реаговањем, због чега су његове способности схватања властитих поступака и управљања својим поступцима биле битно смањене. Побијана пресуда правилно закључује да афективно стање, у којем се оптужени налазио у тренутку извршења кривичног дјела, није било тог интензитета због чега је неприхватљива теза одбране да се оптужени налазио у стању јаке раздражености. Временска дистанца од неколико сати и понашање оптуженог од сазнања да му је мајка претучена па до извршеног убиства (за које вријеме оптужени долази до куће својих родитеља са пушкомитаљезом у рукама, а затим и до лица мјеста, успут разговара са супругом оштећеног, са свједоком Д.С. и на крају десетак минута и са самим оштећеним) оправдава закључак првостепене пресуде да се не ради о исхитреној, без критичког размишљања донесеној и реализованој одлуци

оптуженог да изврши убиство. Из наведеног произлази да нису остварени сви потребни конститутивни елементи убиства на мах (стање јаке раздражености и временска подударност таквог стања са моментом извршења убиства – мах), па тиме нема основа за жалбену тврдњу да извршено убиство има овај привилеговани облик. У конкретном случају побијана пресуда је неспорно утврдила да оптужени није био у таквом степену афективног стања које би се квалификовало као стање јаке раздражености због чега се у радњама оптуженог не стичу битни елементи кривичног дјела убиства на мах, већ убиства, о чему је побијана пресуда дала ваљане разлоге на страни 9. и 10., које и овај суд у цјелости прихвата.

Опредјелујући се за овакву кривично – правну квалификацију поступања оптуженог побијана пресуда правилно прихвата налаз и мишљење вјештака специјалисте неуропсихијатра др С.С. изнесен на главном претресу пред првостепеним судом у складу са одредбама члана 326. ЗКП. Том приликом су дати потпуно јасни и детаљни одговори, вјештак је показао сигурност и стручност, која није доведена у сумњу приликом његовог саслушања, па и овај суд његов налаз и мишљење прихвата као стручан, валидан и дат у складу са правилима струке. На основу овако датог налаза и мишљења утврђена је урачунљивост оптуженог у вријеме извршења кривичног дјела и разјашњене су све чињенице и околности које су довеле до оваквог поступања оптуженог у конкретној ситуацији. Овај суд указује да су урачунљивост, битно смањена урачунљивост, неурачунљивост, јака раздраженост или афекат, иначе, правни појмови и да о њима одлучује суд. Вјештак неуропсихијатар и други вјештаци одговарајуће специјалности треба суду да пруже податке на основу којих ће суд моћи да изведе свој закључак. Ово мишљење се тражи ако се сумња да су осумњичени, односно оптужени неурачуљиви или смањено урачунљиви, да ли су били у стању раздражљивости, афекта или страха, какав је био интензитет таквог стања и да се одреди природа, врста, степен и трајност евентуалних поремећаја. На основу тога вјештак даје своје мишљење о томе какав је утицај евентуално душевно оболење и стање имало и какво још има на схватање поступања оптужених и да ли је и у којој мјери поремећено душевно стање постојало у вријеме извршења дјела.

Дакле, provedеним доказима и њиховом правилном оцјеном у побијаној пресуди, што у цјелости прихвата и овај суд, првостепени суд је правилно утврдио све одлучне чињенице, разјаснивши све битне околности од значаја за правилно пресуђење овог предмета, а посебно за правну оцјену дјела, па супротна тврдња жалбе браниоца оптужениг нису основана. Према томе чињенична и правна основа побијане пресуде у свему је правилна, а пресуда даје детаљне разлоге правне оцјене радњи оптуженог, дајући за то ваљане разлоге. Дакле, чињенично стање је и потпуно и правилно утврђено, нема повреда кривичног закона, па се другачија становишта жалбе не могу прихватити.

Приговору жалбе Окружног тужиоца да је казна затвора преблага, као и приговору жалбе браниоца оптуженог у погледу одлуке суда о казни затвора, нема мјеста. Релевантне олакшавајуће околности које је првостепени суд нашао на страни оптуженог и на које се позива у образложењу побијане пресуде (ранија неосуђиваност оптуженог, породичност, ожењен, отац троје малолетне дјеце и чињеница да је кривично дјело починио у стању битно смањене

урачунљивости), уз напомену да побијана пресуда ове околности цијени као олакшавајуће околности, а не као особито олакшавајуће околности како то погрешно закључује жалба окружног тужиоца, по оцјени овог суда дошле су у пуној мјери до изражаја у изреченој казни затвора од 6 година, када се има у виду чињеница да је за кривично дјело убиства из члана 36. став 1. Кривичног закона Републике Српске прописана казна затвора од најмање пет година. Изречена казна затвора, и по оцјени овог суда, представља потребну мјеру казне да би се остварила сврха кажњавања како у сегменту васпитног утицаја према оптуженом да у будуће не чини кривична дјела, тако и у превентивном дјеловању према другима да не чине кривична дјела.

Из изнијетих разлога жалбе Окружног јавног тужиоца и браниоца оптуженог се показују неосноване, па како при доношењу побијане пресуде нису учињене повреде закона на које овај суд пази по службеној дужности, то је наведене жалбе ваљало одбити као неосноване и првостепену пресуду потврдити на основу члана 384 ЗКП-а.

Записничар :

Соња Матић

Предсједник вијећа :

мр Вељко Икановић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић